

УДК 321.7(091)(000.141)

В. Зозуля

ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

Проведено аналіз демократичного врядування в історії світової філософської думки, що дозволило простежити генезу основних підходів та формування новітніх традицій до демократії та її інструментальної ролі у системі публічного врядування. Проаналізовано принципи рівності громадян перед законом, участі всіх громадян у народних зборах, виборності правителя, дотримання законодавства посадовими особами, підзвітності, підконтрольності, побудови системи управління на основі довіри. На підставі зазначеного вище спрогнозовано перспективи розвитку держави, яка функціонує на засадах нового врядування в умовах глобалізації.

Ключові слова: демократія, врядування, демократичне врядування, державне управління, античність.

Питання демократії, демократичного врядування турбують людство з давніх часів й донині. Перша згадка про демократію датується V ст. до нашої ери. Демократичне врядування є складною категорією, яка формувалася історично, тому розгляд історико-філософських поглядів стосовно публічного врядування є важливим аспектом дослідження демократичного врядування, оскільки без врахування історичних особливостей, думок мислителів неможливо ґрунтовно дослідити сучасні процеси суспільного розвитку й спрогнозувати майбутнє демократичного врядування. В процесі історичного розвитку людства відбуваються постійні зміни, що призводять до відмінностей у розумінні демократії, демократичного врядування на різних історичних етапах. Відповідно до цього, філософсько-методологічні погляди мислителів мають різне змістове наповнення. Однак водночас національні традиції, звичаї, історичні передумови розвитку держав є підґрунтям демократичного врядування.

Соціально-політичні зміни, які відбуваються в сучасних умовах суспільного розвитку підсилюють цікавість науковців до особливостей розвитку демократичного врядування. Демократії відводиться провідне місце й у процесах глобалізації, що чітко опредмечується у проблемі глобальної демократії. На сьогодні як ніколи потрібна налагоджена і систематична робота у сфері демократичного врядування з метою протистояння глобалізаційним викликам. Тому важливим питанням є: аналіз, систематизація розвідок із питань демократичного врядування; розроблення понятійно-категоріального апарату з цієї проблематики, формування плану розвитку демократичного врядування в державі. Дослідження теоретико-методологічних засад демократичного врядування є актуальним і у ракурсі подальшого вдосконалення державного управління загалом, оскільки між демократичним врядуванням та державним управлінням існує тісний взаємозв'язок. Залишення без уваги філософсько-методологічних засад розвитку демократичного врядування призводить до неефективності, нерезультативності такого виду врядування.

Питання демократії, демократичного врядування з античності й до сьогодні турбує дослідників. Важливий внесок у всебічне осмислення демократичного врядування за

часів античності здійснили: Геракліт, Фукидід, Протагор, Горгій, Тразімах, Псевдо-Ксенофонт, Платон, Арістотель. Кожен із них по-різному підходить до розуміння демократичного врядування, надаючи йому як позитивних, так і негативних рис. Нині ґрунтовним дослідженням питань демократичного врядування займаються: А. Колодій., яка розглядає поняття та концепції демократичного врядування; З. Балабаєва – поняття та сутність демократичного врядування; В. Мартиненко – проблеми теорії та практики демократичного врядування; П. Надолішній – концепцію демократичного врядування та інші. Кожен науковець підходив по-своєму до розуміння демократичного врядування, формулював відповідні концепції, проте не було здійснено системного дослідження філософсько-методологічних засад становлення демократичного врядування. Знання особливостей демократичного врядування часів античності має провідне значення для формування загального розуміння демократичного врядування, його складових, прогнозування перспектив впровадження та здійснення такого врядування в наш час.

Мета статті полягає в історико-філософському обґрунтуванні засад розвитку демократичного врядування.

Філософія демократичного врядування започаткована в добу античності, коли перші філософи у своїх дослідженнях вперше поставили питання демократії та демократичного врядування. Характерною особливістю цього часу є наявність цілісного співвідношення демократії, демократичних процесів та демократичного врядування.

Стародавній Грецький філософ-мислитель Геракліт (530 – 470 рр. до н. е.) заклав основи демократії, визначив авторитетність народу в державі, його силу в прийнятті законів та боротьбу за них [1], однак розробив першу антидемократичну ідеологію, був першим ворогом відкритого суспільства [2], демократичного врядування. Розглядаючи доробок мислителя, можна стверджувати, що влада, на його думку, має знаходитися в руках освічених, розумних, тобто мерітократичний принцип повинен бути провідним під час формування системи державного управління. Що стосується народу, то в результаті того, що більшість його складу є неосвіченими, нерозумними, тому він не може управляти державними справами. Найкращою формою правління є правління “краших” [3]. У такому осмисленні виникає протиріччя, якщо народ має вплив на прийняття законів, то як він не може управляти, його участь у законодавчому процесі, навіть через інститут представництва уже є участю в управлінні.

Вважається, що давньогрецький мислитель Фукидід (460 – 396 рр. до н. е.) вперше вжив термін “демократія” [4]. Демократія в Греції визнавалася особливою формою державного устрою, класичним проявом демократичного врядування тих часів є Афіни. Фукидід, розглядаючи державний устрій Афін за часів Перікла, робить висновок, що це період історії Афін, коли кожен її громадянин рівний перед законом, а у політичному житті панує аристократія духу. Водночас він стверджує, що такий устрій є політиєю [5]. Важливою складовою демократичного врядування, за Фукидідом, є наявність правителя, якому довіряють всі громадяни. Тобто, довіра громадян до свого правителя є важливим фактором формування ефективної системи демократичного врядування й державного управління загалом.

Поштовхом до демократичного врядування в Афінах стали реформи архонта Солона, за якими було: ліквідовано боргове рабство, скасовано борги селян; за рахунок державних коштів викуплено та повернуто на батьківщину всіх афінян, проданих за межі Аттики в рабство; законодавчо визнано приватну власність на землю, землю можна було ділити, міняти, однак заборонялося набуття власності в необмеженій кількості [6]; заборонялося не працювати; запроваджувалася монета; населення поділялося на чотири класи за майновим

цензом, залежно від класу громадяни отримували політичні права, при цьому всі громадяни отримали право обирати посадових осіб й вимагати від них звітувань [7].

Отже, вагомим внеском Солон є проведення політичної реформи, а точніше проголошення усіх громадян рівними перед законом, тобто політичної рівності на основі майнового цензу. Запроваджені афінські реформи більш посиленились за часів Перікла, який пояснював успішне існування своєї держави наявністю засад демократичного врядування, яке було побудоване на принципі рівності перед законом і принципі політичного індивідуалізму [8]. Риси демократичного врядування тогочасних Афін вдало відображено в промові Перікла на похороні перших афінських воїнів, котрі загинули на початку Пелопоннеської війни. Перікл стверджував: “в нас демократичний устрій не схожий на спосіб життя наших сусідів: ми скоріше самі даємо зразок іншим, ніж наслідуємо їх. Отже, називається він демократія через те, що основа його не меншість, а більшість громадян. Вона, згідно з нашими законами, дає всім громадянам рівні права, що ж до суспільної поваги, то в нас кожний користується нею, але не тому, що якась частина громадян його підтримує, а тому, що сам він має певну добродесність. (...) Ми живемо вільні в нашій державі: ми не плекаємо в нашому щоденному житті підозр один на одного, ми не виявляємо гніву до ближнього, коли він учиняє щось для своєї насолоди, не показуємо йому нашого незадоволення, хоч і не шкідливого, але здатного засмутити. Не обмежені примусом у правному житті, ми не порушуємо законів у житті громадському найбільше через повагу до них. Ми завжди слухаємося тих, хто стоїть при владі. Ми шануємо, зокрема, ті закони, які встановлені на користь скривджених, і, хоч ці закони не записані, вони завдають загально визнаної ганьби тим, хто їх зневажає. Ми влаштуємо добрий відпочинок від праці (...). Багатство використовуємо для користі, а не для того, щоб хвалитися ним. І не соромно у нас визнавати себе бідним, ганебним уважається не уникати бідності працею. Годиться в нас тим самим людям і про свої хитрі справи, і про державні справи дбати, а всім іншим, що віддані своїм власним справам, розумітися, так чи інакше, і на державних справах. Лише ми самі вважаємо того, хто не бере участі в них не ледачим, а некорисним. І ми самі судимо наші вчинки, відважно діємо й роздумуємо над справою. (...) Свобода дає нам довіру. Наше місто є осередком освіти. Кожна людина, яка розуміється на багатьох речах і вміє їх робити майстерно і навіть вишукано, може досягти незалежного стану” [9].

Згідно з вище викладеним, до рис демократичного врядування належить:

- право рівного доступу всіх громадян до участі в державному управлінні;
- довіра між громадянами, між громадянами й обраними ними посадовими особами, між посадовими особами.

Довіра – важлива складова управлінських відносин, яка ґрунтується на взаємопідтримці. За наявності довіри населення до посадових осіб у державі знижується недовіра; невдоволення негативними кроками, які можуть бути здійснені в умовах нестабільної соціально-економічної ситуації. Довіра можлива за умови налагодженої взаємодії уряду з громадським суспільством. Громадяни мають відчувати себе активними учасниками державно-управлінських процесів за умови:

- панування спільної взаємоповаги один одного, тому під час обговорень дотримуються встановлених норм поведінки. Кожна особа веде себе так, як би хотіли, щоб поводитися по відношенню до неї;
- добродесності по відношенню не лише до себе, своїх близьких, а й всього суспільства та держави загалом. Зловживання владою – це не шлях до визнання, збагачення – це перший крок до забуття та зневаги;

- свободи громадян в своїй державі, тому під час управлінської діяльності продовжують відчувати свободу дій, приймають рішення на власний розсуд;
- відсутність підозр – коли існує довіра підозри відсутні;
- відсутність гніву за наявності такого управління – громадяни беруть участь в управлінні державою, прийнятті рішень, вони усвідомлюють значення тих чи інших рішень. Тому гніватися на посадових осіб за вчинені дії чи результати діяльності немає сенсу. Гніваючись на них громадяни гніваються на самих себе, тому що: по-перше, вони безпосередньо беруть участь або делегують повноваження на взяття такої участі в державному управлінні, по-друге самі, обрали цих посадовців і делегували їм свої повноваження;
- діяльність здійснюється відповідно до вимог, встановлених законодавством;
- глибокі моральні устрої;
- суспільство слухає тих, хто стоїть при владі;
- багатство не є засобом на шляху збагачення, його основна мета не примножити капітал, а використати в діяльності для подальшого вдосконалення та розвитку;
- майновий рівень не має значення при здійсненні управління державою;
- знання громадянами не лише особливостей своєї професійної діяльності, а й певною мірою знання державно-управлінських справ;
- освіченість населення держави;
- некорисні громадяни не приймають участі в управлінні державою;
- самооцінка діяльності.

Перікловий вислів: “Ми називаємо себе демократією, оскільки наше управління перебуває в руках не меншості, а більшості громадян” [10, 11] став провідним при розумінні демократії та демократичного врядування. Таким чином, ми вважаємо, що вищеописаний державний устрій передбачає ознаки демократичного врядування тих часів, а саме: рівності перед законом, участі усіх громадян у народних зборах, виборності правителя, дотримання законодавства посадовими особами, підзвітності, підконтрольності.

Майже всі софісти (Протагор, Горгій та інші) підтримували демократичне врядування. Протагор визначав рівність громадян як важливу складову досліджуваного виду врядування. Негативне ставлення до демократичного врядування простежується у роботах Платона й Арістотеля.

Платон (427 – 347 рр. до н. е.) прагнув до побудови ідеальної держави. В ідеальній державі весь уклад її громадян підпорядковувався нормам та принципам найвищої ідеї (блага та справедливості). Досконалість держави проявляється у прагненні до блага та справедливості. Справедливість у суспільстві можлива за умови побудови такого устрою, при якому буде здійснено поділ праці між суспільними прошарками, при якому кожен займатиметься своєю справою, а також існуватиме чітко налагоджена правова система. Людина має жити для держави, для загального блага, а не для себе (на відміну від софістів).

Що стосується демократичного устрою, то він – хибний, не досконалий. Демократичне врядування виникає в результаті ненаситного прагнення до добра, що рівносильне меті стати якомога багатшим [12]. Коли вбогі здобувають перемогу і одних багатіїв вбивають, інших виганяють з краю, а решту, зрівнявши в правах, допускають до керівництва державою й посідання високих посад [13]. Тому, проблемою такого врядування є нездатність поєднання багатства й належної розсудливості.

Демократичне врядування здійснюється натовпом. Найкраще натовп знають софісти, які можуть керувати ним. Натовп – дикі звірі, софісти – дрисерувальники [14]. Заняття державних посад здійснюється переважно за допомогою жеребкування [15]. До

влади приходиться той, хто виявляє шанобливе ставлення до натовпу, попередня освіта, професійні здібності, навички, напрям роботи не враховується, він не важливий. Цей факт є негативним, тому що державою керують не професіонали. Рішення таких управлінців не сприяють розвитку держави, звеличенню її в зовнішніх зносинах. Тобто, така система врядування, з одного боку, не має належного управління, є свавільною, а з іншого, – урівнює й задовольняє всіх, є приємною.

Більшість може вважати досліджуваний вид врядування найкращим, оскільки передбачає, що: всі люди є вільними; у державі панує повна свобода й відкритість; кожен може робити те, що він хоче, влаштовувати своє життя так, як йому подобається [16]. Проте це зовсім не так. Демократичне врядування видається найкращим за рахунок “замилування очей”, “наче барвистий плащ, вигаптуваний якими лиш є квітами, так і цей устрій, вимережений усіма можливими звичаями, може видаватися найкращим” [17]. Тому, коли ми розглядаємо демократію, демократичне врядування, обов’язково маємо враховувати факт подвійної сутності приховуваності основної мети впровадження та здійснення такого виду врядування.

Рішення, які приймаються, підпорядковуються прагненням натовпу, а не законодавству. Для підняття проблемності цієї особливості демократичного врядування філософ використав метафору про корабельний бунт, який було порівняно з демократією в Афінах. Під час бунту капітана було вигнано, а влада на кораблі перейшла до матросів. Переможці замість того, щоб розробляти маршрут, розділяти повноваження, веселилися та доручали керівництво усім, хто мав здатність узяти над ними верх силою або хитрощами. Вони навіть не могли додуматись, що капітаном корабля має бути той, хто має спеціальні знання такі, як: про зірки, вітер, морські течії тощо. Відповідно до цього, будь-який пишномовний оратор-брехун здається їм (натовпові) через їх невігластво та наївність й легковір’я гідним керівником, аніж майстер цієї справи [18].

При демократичному врядуванні існує тонка межа між свободою й рабством. Платон за демократичних умов передбачав можливість обернення крайньої свободи крайнім рабством; перехід сваволі юрби у свавілля одного правителя – тирана. Тобто, демократичне врядування у процесі свого існування може перетворитися на тиранію. Про таку можливість писатиме й Арістотель (384 – 322 рр. до н. е.).

Арістотель у праці “Політика” розглядає та осмислює правильні і неправильні форми державного ладу. На думку філософа, демократія – найкраща з неправильних (поганих) форм, що передбачає зосередження влади в руках бідних громадян, захищає інтереси неімущих верств населення. Народ прагне влади, бо за її допомоги зможе задовольнити свої потреби. Народові не має чого втрачати, на відміну від олігархів, тому він може більше уваги приділяти державно-управлінським проблемам. Тут же виникає питання: чи готовий цей народ до такої діяльності? Велике занепокоєння питаннями демократичного врядування, філософ пояснює тим, що існує тонка межа між демократичними засадами врядування й олігархічними чи тиранічними. Народ, який не мав достатньо майна, скинувши, наприклад аристократів, починає відбирати в заможних верст населення їх майно, починається мародерство, зростає рівень злочинності, відбувається не економічне зростання країни, а навпаки, економічна криза, деградація.

Особливості демократичного врядування, за Арістотелем, найкраще можна простежити, розглянувши кожний з наведених ним видів демократії, серед яких:

– рівності – характерна особливість демократичного врядування, основний закон демократії, полягає у тому, що ні багаті, ні вбогі не мають певних переваг; влада не

зосереджена в руках ні тих, ні інших, але і бідні, й багаті однаково користуються нею; коли, як вважають декотрі, свобода й рівність є характерними ознаками демократії, то це повинне знайти свій вияв переважно в тому, що всі неодмінно беруть участь у державному управлінні. Народ становить більшість у демократії, а постанови більшості мають вирішальне значення;

– майнового цензу – необхідна умова зайняття державної посади, за відсутності – особа позбавляється права заступати (займати) державні посади;

– панування закону – всі громадяни, що є взагалі такими (за своїм походженням), мають право брати участь у заступанні (зайнятті) державних посад;

– громадянства – кожен від моменту отримання громадянства отримує право обіймати державні посади;

– належності верховної влади демосові – кожен від моменту отримання громадянства отримує право обіймати державні посади але верховна влада належить не законові, а демосові. Вирішальне значення мають народні декрети, а не закони. Досягається це через демагогів [19].

Арістотель стверджує, що демократичне врядування – влада народу над усіма сферами, проте набуття народом цього права і реалізація його може здійснюватися в різний спосіб. Демократичне врядування можна запровадити шляхом внутрішньодержавних перетворень, проте зміни, які несе в собі нова еліта, яка обрана народом, інколи може віддалитися від того ж народу, почати зловживати своєю владою, діяти не в інтересах всього суспільства, а з метою задоволення власних потреб. “Часом заколотник, ошукавши спочатку народ брехливими обіцянками, здійснюють переворот зі згоди народу, а потім, через певний час, силою захоплюють владу в свої руки, хоч народ цього зовсім не бажає. (...) Або ж заколотники із самого початку переконують народ, а потім знову схиляють його умовляннями коритися їхній владі добровільно” [20].

Часто демократичні перетворення призводять до того, що до влади приходять демагоги, які зводять державні інститути нанівець, оскільки чинять все на догоду простолюду, притягують посадових осіб до суду. Вони нібито за народ, здійснюють свою діяльність на основі засад демократичного врядування, але таке врядування не є демократичним, воно тиранічне. Тиранія здійснюється приховано. Демократичні інститути народовладдя функціонують, але таке функціонування є показовим.

Демократичне врядування – це рівність всіх. Однак, як всі можуть управляти державою? Чи можлива рівність всіх? Ці питання цікавить й до тепер людство. Арістотель пропонує здійснювати зміну посадових осіб поступово, дотримуючись черговості. Черговість дозволить всім долучитися до державного управління. Філософ розглядає різні терміни перебування на посаді та способи жеребкування, обрання, призначення. Оптимальним терміном зайняття тої чи іншої посади є шість місяців. Цей період не дозволить посадовцю здійснювати зловживання. Для недопущення корупції необхідно фінансово підтримувати працівників, виплачувати заробітну платню.

З метою забезпечення сталого розвитку держави, необхідно, щоб населення долучалося до державного управління. Як забезпечити активну участь громадян у державному управлінні? Бідним виплачувати винагороду за: прихід до суду, участь у народних зборах; а з багатих стягувати штрафи за не виконання своїх обов’язків. Питання рівності в демократичному врядуванні є основним. Рівність передбачає рівний доступ до державного управління: участь у народних зборах, виконавчих органах, судах. За

досліджуваного виду врядування критерій рівності не залишається повноцінним весь час існування держави, тому що для ефективного функціонування державних інститутів недоцільним є участь всіх і в усьому, кожний має займатися своїми справами для ефективного функціонування держави. Тому, громадяни обирають найкращих для здійснення державно-управлінської діяльності, тим самим делегують частину своїх повноважень. Таким чином, у процесі делегування відбулося зняття частини прав від усіх громадян й перенесення їх обмеженій кількості осіб. Рівність може бути не лише справедливою але й впливати на олігархію та аристократію [21].

Висновки

Отже, демократичне врядування виникло в Стародавній Греції, асоціювалося з: рівністю перед законом, участю всіх громадян у народних зборах, виборністю правителя, дотриманням законодавства посадовими особами, підзвітністю, підконтрольністю. Кожен філософ тієї доби по різному відносився до демократичного врядування, але всі вони сходилися в одному, що за наявності такого виду врядування в державному управлінні вагома роль відводиться народові. Вперше термін демократії використав Фукідід, який передбачав побудову системи управління на основі довіри. Прихильниками демократичних засад врядування є софісти, які виступали за рівність у взаємовідносинах. Противниками є: Геракліт, Платон, Арістотель. Однак кожен із них здійснив вагомий внесок в осмислення демократичного врядування.

Не підтримуючи демократичного врядування, Геракліт формує необхідність обрання народом керівництва, тим самим забезпечуючи реалізацію складової частини демократичного врядування. Періклове керівництво в Афінах сприяло формуванню уявлень тогочасного світу про демократію, засади демократичного врядування та його розвитку.

Арістотель визначив види демократичного врядування, передумови переходу демократичного врядування в тиранічний, особливості формування деспотії в умовах демократичного врядування та її наслідки. Платон, будуючи ідеальну державу, розглядає питання рівності як найважливішу складову, упускаючи той факт, що передумовою демократичного врядування є рівність. Він визначає, що демократичне врядування – це врядування, яке своїми барвами всевладдя натовпу замилує очі, знищує кращих, не передбачає дотримання законів.

З метою забезпечення ґрунтового дослідження необхідно дослідити теоретико-методологічні засади демократичного врядування в різні історичні періоди шляхом аналізу поглядів науковців; систематизувати напрацювання та спрогнозувати перспективи розвитку держава, яка функціонує на засадах такого врядування в умовах глобалізації.

Література

1. Геракліт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://radnuk.info/pidrychnuku/istoriya-vchen/446-andrycyak/6755-4—.html>.
2. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги [Текст] : в 2 т. Т. 1 / К. Поппер ; пер. з англ. О. Коваленко. — К. : Основи, 1994. — 444 с.
3. Геракліт...
4. Латигіна Н. А. Демократія: реалії versus утопії [Текст] : монографія / Н. А. Латигіна. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. — 400 с.
5. Арістотель Політика [Текст] / Арістотель ; пер. з давн. та передм. О. Кислюка. — К. : Основи, 2000. — 239 с.

6. Гегель Г. В. Ф. Філософія права [Електронний ресурс] / Г. В. Ф. Гегель. — Режим доступу : <http://www.booksgid.com/loadbook/30846>.
7. Орленко В. І. Історія держави і права зарубіжних країн [Текст] : посіб. для підготов. до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. — 3-е вид. стереотип. — К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. — 244 с.
8. Цветков В. В. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти [Текст] / В. В. Цветков, І. О. Кресіна, А. А. Коваленко. — К. : Вид. "Ін Юре", 2003. — 496 с.
9. Невичерпність демократії: Видатні діячі минулого і сучасності про вільне, демократичне суспільство і права людини [Текст] / упоряд. О. І. Терех, Я. Г. Оксюта. — К. : Укр. письменник, 1994. — 174 с.
10. Там само.
11. Цветков В. В. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти... — 496 с.
12. Гроций Г. О праве войны и мира [Электронный ресурс] / Г. Гроций. — Режим доступа : <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=4216651>.
13. Платон Держава [Текст] / Платон ; пер. з давн. Д. Коваль. — К. : Основи, 2000. — 355 с.
14. Платон. Филеб. Государство. Тимей [Текст] : пер. с древнегреч. / Платон ; общ. ред. А. Ф. Лосев ; В. Ф. Асмус, А. А. Тахо-Годи. — М. : Мысль, 1999. — 656 с.
15. Платон Держава... — 355 с.
16. Там само.
17. Там само.
18. Платон. Филеб... — 656 с.
19. Арістотель Політика... — 239 с.
20. Там само.
21. Там само.

V. Zozulia

DEMOCRATIC GOVERNANCE IN THE CONTEXT OF HISTORICO-PHILOSOPHICAL ANALYSIS

The democratic governance in the history of global philosophical thought is analyzed. The analysis allowed us to trace the genesis of major approaches and formation of new traditions to democracy and its instrumental role in the system of public governance. Accordingly, the principles of equality of citizens before the law, citizen participation in public gatherings, electivity of governors, statutory compliance by officials, accountability, auditability, creation of the trust-based management system, were analyzed. On that ground, perspectives on the development of functioning of a state on the basis of new governance under globalization are predicted.

Key words: democracy, governance, democratic governance, public administration, antiquity.